

M

K

MAAKTAAL

Van individueel naar relationeel taalonderwijs

WAT GAAN WE DOEN?

We gaan onderzoeken hoe we de stap kunnen maken van individueel taalonderwijs naar relationeel onderwijs met behulp van kunst- en cultuureducatie. Met een groep leerkrachten, kunstvakdocenten en kinderfilosofen onderzoeken we hoe taalonderwijs eruit kan zien.

HOE GAAN WE DAT DOEN?

Iedere woensdag krijgen de kinderen (groep 1 t/m 8) van basisschool Reggewinde (Nijverdalen Hellendoorn) de hele dag taalonderwijs van kunstvakdocenten en kinderfilosofen. Hierin draait het niet alleen om geschreven taal, maar ook om lichaamstaal en beeldtaal. Daarnaast reflecteren we voortdurend op ons handelen, proberen we sensitief te zijn voor onverwachte resultaten en doen wij geëngageerd onderzoek waarin we gebruikmaken van bestaande methodes zoals actieonderzoek en constructieve journalistiek.

T

L

M

WAAROM GAAN WE DIT DOEN?

Minister Dennis Wiersma maakte in 2022 bekend dat hij meer aandacht wil voor basisvaardigheden in het primair onderwijs, zoals rekenen en taal. Wij delen die doelstelling maar stellen ook de vraag: wat bedoelen we met *basisvaardigheden*? Wat verstaan we onder taal? Wij denken dat een bredere visie op taal nodig is die meer geworteld is in de alledaagse werkelijkheid en kinderen voorbereidt op een veranderende wereld. Die visie willen we samen met leerkrachten en kinderen vormgeven in dit project.

K

TAAL IS IN BEWEGING

Veel mensen denken bij taalonderwijs aan spelling, grammatica, woordenschat en begrijpend lezen. In ons project Maaktaal hanteren we een bredere definitie van taalonderwijs. In dit project willen we niet alleen kijken naar wat we zeggen, maar ook naar hoe we het zeggen en wat het met ons en anderen doet. Hierbij gaat het niet alleen om het leren van woordenschat en grammatica, maar ook om het begrijpen van lichaamstaal, het uitdrukken van gevoelens en het afstemmen op de ander.

In een wereld die voortdurend verandert, moeten we begrijpen dat de taal ook in beweging is. Sommige woorden bestonden vijftig jaar geleden nog niet, zoals 'transgender'. Sommige woorden verdwijnen uit onze taal omdat ze kwetsend zijn, zoals het n-woord. Andere woorden zijn pas net in opkomst, zoals 'vliegschaamte'. En er zullen ervaringen of gedachten zijn die veel mensen met elkaar delen, maar waar we nog geen taal voor hebben. In onze taal zitten gaten. Als jouw ervaring in zo'n gat valt, dan voel je je machteloos. Je hebt letterlijk de woorden niet om aan te geven wat er aan de hand is.

In onze visie is taal niet statisch, maar dynamisch en voortdurend in ontwikkeling. Taal is belichaamd (denk aan 'embodied cognition'). Daarom heb je ook belichaamd taalonderwijs nodig. Taal is geen verzameling van woorden en grammaticaregels. Taal is een activiteit van iemand die relaties aangaat met anderen. We leven samen in een taalgemeenschap. Je kunt in je eentje een taal bedenken, maar als niemand

T**L**

M

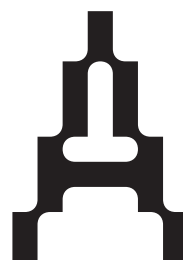
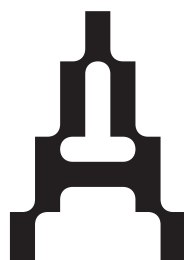
je begrijpt, dan is het geen taal. Taal is bedoeld om betekenisvolle relaties aan te gaan - met anderen en met de wereld. Taal gaat over communicatieve afstemming op de ander. Die afstemming op elkaar is cruciaal voor een succesvolle samenleving. Taal kan ook helpen om een innerlijke dialoog te voeren. Woorden kunnen helpen om je emoties beter te begrijpen. Nieuwe woorden kunnen leiden tot nieuwe gevoelens. Taal kan ervoor zorgen dat je jezelf beter gaat begrijpen, maar taal kan ook stigmatiserend zijn. Met taal geven we de werkelijkheid vorm. De classificaties die we met elkaar bedenken bepalen hoe we de wereld om ons heen zien. Taal vraagt ook om precisie. Eén woord kan wel zes verschillende betekenissen hebben. Waar het ene woord kwetst, zorgt het andere voor verbinding. De juiste woorden kiezen helpt je om duidelijk te maken wat je bedoelt.

In een wereld waarin taal beweegt, bestaat de toekomst niet. Die maken we samen. Om dat samen te kunnen doen heb je een *basishouding* nodig. Het vraagt van je dat je vertrouwen hebt in jezelf, in de ander, in de wereld. Maar het vraagt ook van je dat je kunt omgaan met onzekerheid en dat je nieuwe verbindingen kunt maken. Daar zijn kunstenaars en filosofen goed in! Op Daltonschool Reggewinde proberen we zo'n mentaliteit te bewerkstelligen.

Niet alleen de kinderen, maar ook leerkrachten krijgen hierin de ruimte om te proberen, te vormen en te vernieuwen. Op onze website www.maaktaal.nl houden we je op de hoogte van onze ervaringen in dit project.

K

T

L